

การประกอบสร้างตัวตนทางเพศ และพื้นที่ทางสังคมของแฟนคลับศิลปินเกาหลีใต้:

กรณีศึกษากลุ่มวัยรุ่นไทยในกรุงเทพมหานคร

รัตติกานต์ วิลไพณฑ์ และพิชญ์ อภิสมาจารย์โยธิน

Self-construction of gender and social space of South Korea Idol fan club:

case study of Thai teenagers in Bangkok

Radtikan Wilaipan and Phitsanu Aphisamacharnyothin

ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก รหัสไปรษณีย์ 65000

Department of Sociology and Anthropology Faculty of Social Science at Naresuan University 65000

*Corresponding author. E-mail: Email: radtikanw56@email.nu.ac.th, phitsanua@nu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อศึกษาการประกอบสร้างตัวตนทางเพศ และพื้นที่ทางสังคมของแฟนคลับศิลปินเกาหลีใต้ ผู้ให้ข้อมูล คือ วัยรุ่นไทยที่มีความหลากหลายทางเพศ จำนวน 11 คน อายุระหว่าง 20-25 ปี เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบคำถามสัมภาษณ์เชิงลึกและแบบสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วม ผลการศึกษาพบแก่นแนวความคิดเรื่องตัวตน (Self) ระหว่าง Me and I และพื้นที่ทางสังคม ดังนี้ 1) แฟนคลับศิลปินเกาหลีใต้ที่สรรสร้างกายเป็นชายแต่ใจเป็นหญิงประกอบสร้างตัวตนและแสดงออกทางเพศผ่านการแต่งกาย การเต้น เลียนแบบศิลปิน Girl Group ในขณะที่แฟนคลับศิลปินเกาหลีใต้ที่สรรสร้างกายเป็นหญิงแต่ใจเป็นชายประกอบสร้างตัวตนและการแสดงออกทางเพศผ่านการแต่งกาย การเต้น เลียนแบบศิลปิน Boy Band ผ่านกิจกรรม Cover Dance เพื่อบ่งบอกถึงตัวตนทางเพศที่กำลังดำเนินอยู่ในขณะนั้น 2) พื้นที่ทางสังคมของแฟนคลับศิลปินเกาหลีใต้ มีลักษณะเป็นชุมชนอ็กรูปแบบที่สะท้อนการใช้ชีวิตของวัยรุ่นไทยกลุ่มหนึ่งซึ่งสามารถพบเห็นได้มากในกรุงเทพมหานคร

คำสำคัญ : แฟนคลับศิลปินเกาหลีใต้ การประกอบสร้างตัวตนทางเพศ พื้นที่ทางสังคม

บทนำ

ในสมัยปัจจุบัน เป็นที่ทราบกันดีว่าวัฒนธรรมเรื่องเพศไม่ได้มีแค่ชายรักหญิง หรือ หญิงรักชายอีกต่อไป แต่มีความสลับซับซ้อนมากกว่านั้น ความหลากหลายทางเพศถือได้ว่าเป็นสิ่งที่สามารถพบเห็นได้ในทุกสังคมและวัฒนธรรม การประกอบสร้างตัวตนทางเพศเบื้องต้นสังเกตได้จาก การแสดงออกทางด้านรสนิยมเรื่องเพศ บุคลิกภาพ การแต่งกายหรือการดำเนินชีวิตในด้านอื่น ๆ เป็นต้น ซึ่งการกระทำดังกล่าวสะท้อนวิถีคิดของบุคคลนั้น และที่ผ่านมาระยะหนึ่งเราจะเห็นได้ว่าสังคมโดยกว้างเปิดใจยอมรับกลุ่มคนที่มีความหลากหลายทางเพศเพิ่มมากขึ้นกว่าในอดีต กลุ่มคนเหล่านี้ใช้ชีวิตอย่างเปิดเผย ทว่า หากมองลึกลงไปนั้นสังคมไทยยอมรับกลุ่มคนเหล่านี้โดยปราศจากเงื่อนไขได้จริงหรือ อย่างไรเสีย กลุ่มคนที่มีความหลากหลายทางเพศต้องหมั่นสร้างภาพลักษณ์ที่ดีและประกอบสร้างหรือแสดงออกถึงตัวตนทางเพศอยู่ตลอดเวลาหากอยากได้รับการยอมรับอย่างมีคุณค่า มิเช่นนั้นประเด็นที่เคยถูกตีตราในอดีตว่าเป็นบุคคลที่มีรสนิยมทางเพศที่ผิดธรรมชาติจะกลับมามีอิทธิพลอีกครั้ง เพราะธรรมชาติกำหนดและสังคมตั้งกฎให้มนุษย์มีแค่ 2 เพศเท่านั้น คือชายและหญิง อย่างไรก็ตามในสังคมไทยสถาบันครอบครัวมีอิทธิพลมากที่สุดต่อปัจเจกบุคคล ถ้าครอบครัวไหน พ่อ แม่ ผู้ปกครองไม่เข้มงวดเกี่ยวกับตัวตนทางเพศ บุตรก็จะมีโอกาสในการประกอบสร้างและแสดงตัวตนทางเพศว่าอยากเป็นชายแบบใดและหญิงแบบใด แต่ถ้าครอบครัวไหนที่พ่อ แม่ เข้มงวดและแสดงออกถึงการรับไม่ได้เมื่อบุตรไม่มีความเป็นชาย หญิงตามกฎของธรรมชาติหรือสังคมกำหนดก็อาจจะส่งผลให้บุตรปิดบังตัวตนทางเพศกับครอบครัว และในทางกลับกันจะเลือกแสดงตัวตนทางเพศในพื้นที่ที่ยอมรับในสิ่งที่เขาเป็นได้แทน

George Herbert Mead ((1931-1863 เจ้าของแนวคิดเรื่อง ตัวตน)Self) ระหว่าง Me and I กล่าวว่า ตัวตน (Self) นั้นประกอบด้วยตัวตนด้าน I ที่ได้รับอิทธิพลมาจาก ความชอบของบุคคลที่มาจากความคิดและความรู้สึก ซึ่งเป็นพฤติกรรมและลักษณะเฉพาะตัวของบุคคลนั้น ส่วน Me ได้รับอิทธิพลมาจากสังคมที่ยึดถือ กฎระเบียบ จารีต และวัฒนธรรมอนุรักษนิยมหรือเป็นพฤติกรรมที่เกิดความคาดหวังของสถาบันครอบครัวหรือสังคมภายนอก เป็นต้น (ณัฐ) พงศ์ จิตรนิรัตน์, 2550, หน้า อ้างใน ดาราพร ศรีม่วง 30, 2556, หน้า (12Mead ยังกล่าวอีกว่า ตัวตน)Self) ด้าน I เป็นพฤติกรรมของบุคคลที่เกิดขึ้นท่ามกลางความสับสนโหลของสังคม)Social Interaction) พฤติกรรมของบุคคลจะสามารถเข้าใจได้เฉพาะกลุ่มสังคมที่บุคคลนั้นเป็นสมาชิกอยู่ และตัวตนจะมีความเกี่ยวพันกับการแสดงออกร่วมกัน โดยจุดประสงค์เดียวกัน ซึ่งการแสดงออกต้องอาศัยพื้นที่ทางสังคมและทำให้พื้นที่นั้นมีลักษณะเฉพาะ มีคุณค่า มีความหมาย และเหมาะแก่บุคคลบางกลุ่ม กาญจนา แก้วเทพ), 2557, หน้า (115มีการประกอบการสร้างตัวตนโดยไม่ต้องคำนึงถึงจุดยืน รากฐานของตนเอง หรือระเบียบทางสังคมและกลไกทางกายภาพที่มีอยู่ก่อนหน้า จะเห็นได้ว่าตัวตน)Self) ด้าน I เป็นกลไกกำหนดสังคม เพราะมีการประกอบการสร้างตัวตนที่ใช้ขึ้นมาใหม่ด้วยการสะท้อนความรู้สึกผ่านตัวตนของเขาโดยการสวมบทบาทใหม่ในอีกสังคมหนึ่ง ขึ้นอยู่กับว่าบุคคลจะแสดงตัวตนด้านใดออกมาเพื่อให้เป็นที่ยอมรับแก่สังคมนั้น ๆ ตัวตนจึงเป็นผลผลิตของความรู้สึกนึกคิดไม่ว่ากรณีใด ๆ ดังนั้น ถ้าตัวตนด้าน Me คือสิ่งที่สังคมกำหนด และตัวตนด้าน I คือสิ่งที่เรารู้จักตนเอง ถูกเลือกแสดงออกมาผ่านตัวตน)Self) นั้นแสดงให้เห็นว่าบุคคลมีความสามารถในการปรับตัวและโต้ตอบระบบของสังคมเดิม แต่ทุกอย่างก็ล้วนเกี่ยวพันกันอย่างเป็นระบบทำให้แฟนคลับศิลปินเกาหลีได้มีความหลากหลายทางเพศและแสดงความเป็นตัวตนทางเพศได้อย่างมีความสุข และรู้สึกถึงเสรีภาพผ่านพื้นที่ทางสังคม ใน) ที่ (อุดมคติพวกเขาฝันถึง สัญญา)สัญญาวิวัฒน์, 2550, หน้า 159 (161-ด้วยเหตุนี้ อาจทำให้กลุ่มคนที่มีความหลากหลายทางเพศเลือกที่จะประกอบสร้างหรือแสดงตัวตนทางเพศผ่านพื้นที่ที่ยอมรับในสิ่งที่เขาเป็นได้ ตัวอย่างเช่น พื้นที่ทางสังคมของการเป็นแฟนคลับศิลปินเกาหลีได้

ประเทศเกาหลีได้มีบทบาทและอิทธิพลในการสร้างวัฒนธรรมเพื่อส่งออกไปยังหลายประเทศ ซึ่งปัจจัยที่ก่อให้เกิดการส่งออก คือ รัฐบาลเกาหลีได้วางนโยบายที่เด่นชัดในการผลิตสินค้าทางวัฒนธรรม ตั้งแต่ปี 1990 ไม่ว่าจะเป็น ภาพยนตร์ ดนตรี ไปจนถึงสไตล์การแต่งกาย เริ่มเข้ามาเวียนวายอยู่ในชีวิตประจำวันของวัยรุ่นไทย โดยสื่อเป็นตัวกลางในการถ่ายทอดและมีศิลปินเป็นภาพแทนในการบอกเล่าเรื่องราว โดยเริ่มแรกสินค้าวัฒนธรรมเกาหลีได้บุกตลาดโดยการขายในราคาที่ถูกลงเพื่อจูงใจผู้ซื้อ กล่าวคือ การซื้อลิขสิทธิ์ภาพยนตร์และละครเกาหลีมีราคาที่ถูกกว่าญี่ปุ่นและตะวันตกตั้งครั้งแรกหนึ่งในเวลานั้น โดยสินค้าทางวัฒนธรรมเกาหลีได้มุ่งตอบสนองความต้องการของลูกค้าเป็นสำคัญ หรือวิเคราะห์ว่าประเทศนั้น ๆ มีรสนิยมการบริโภคแบบใดและผสมผสานระหว่างสองวัฒนธรรมเข้าด้วยกันอย่างลงตัวโดยไม่ละทิ้งอัตลักษณ์ของวัฒนธรรมเดิม และผลิตซ้ำอย่างต่อเนื่องอย่าให้ขาดช่วงตอน ขณะที่ญี่ปุ่น และตะวันตกที่ตลาดอยู่ก่อนเป็นตัวของตัวเองสูง ด้วยเหตุนี้ ทำให้สินค้าวัฒนธรรมจากประเทศเกาหลีได้เข้าสู่อ้อมอกอ้อมใจคนไทยได้อย่างง่ายดาย จนกระทั่ง เมื่อปี 1997 ซีรีส์เรื่อง What is Love All About? ติดอันดับละครที่มีเรตติ้งสูงที่สุดเป็นอันดับสองในประวัติศาสตร์ของสื่อจีน ดังนั้น กระแสวัฒนธรรมเกาหลีได้จึงกลายเป็นที่นิยมมากขึ้นไปอีกในหลายประเทศเมื่อเปรียบเทียบกับกระแส J-POP และ Hollywood ในเวลาต่อมาปี 2007 สินค้าวัฒนธรรมหรือสื่อบันเทิงเกาหลีได้ได้รับความนิยมอยู่ในลักษณะของ Boy Bandและ Girl Group โดยได้รับความนิยมจากแฟนคลับที่เป็นวัยรุ่นในต่างประเทศ รวมถึงประเทศไทยด้วย และได้สร้างกระแสการบริโภคทางวัฒนธรรมขนานใหญ่ในไทยขึ้นมาอีกกระลอกหนึ่ง เช่น แนวเพลง ลีลาการเต้น การแต่งกาย รวมถึงกระแสนิยมคู่จิ้น สิ่งเหล่านี้ตอบสนองต่อการประกอบสร้างตัวตนหรือการแสดงออกทางเพศของวัยรุ่นไทยที่สมัครตัวเข้ามาเป็นแฟนคลับศิลปินเกาหลีได้ ยกตัวอย่างเช่น แฟนคลับที่มีเพศสรีระเป็นชายแต่ใจเป็นหญิงจะเลียนแบบ การแต่งกาย และทำเต้น ตามแนวเพลงของศิลปิน Girl Group ที่ชื่นชอบ ผ่านพื้นที่ทางสังคมของแฟนคลับศิลปินเกาหลีได้ คือ เวทีประกวดเต้น Cover ทั้งนี้ พื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่ที่แฟนคลับศิลปินเกาหลีได้ให้ความหมายจากความชอบ ค่านิยม และโลกทัศน์ หรือเพื่อการต่อรองและการช่วงชิงอะไรบางอย่างที่หาไม่ได้จากพื้นที่จริงในอีกสังคมหนึ่ง เป็นพื้นที่อีกรูปแบบหนึ่งที่มีการเปิดกว้างและยอมรับในสิ่งที่แฟนคลับเป็นได้ สามารถ

แสดงออกถึงตัวตนทางเพศได้อย่างเต็มที่โดยไม่ต้องกังวลว่าใครจะมองไม่ดี หรือใครจะมองว่าแปลก (อาจินต์ ทองคงอยู่, 2555, หน้า 70-104)

สำหรับแนวคิดเรื่อง พื้นที่ทางสังคม มีการศึกษาไว้ว่าการมองพื้นที่แบบเดิมไม่สามารถอธิบายพื้นที่บางส่วนที่ เหลือซึ่งซ้อนทับกันอยู่ เพราะวัฒนธรรม ค่านิยม และโลกทัศน์มีการเคลื่อนย้ายไปมาทุกขณะ พื้นที่จึงไม่ได้เป็นเพียงวัตถุ ที่ว่างเปล่าและหยุดนิ่งเพื่อรองรับปรากฏการณ์ทางสังคมอีกต่อไป แต่บุคคลต่างหากที่เป็นตัวกำหนดและมี ปฏิสัมพันธ์กับปรากฏการณ์ทางสังคม อาจกล่าวได้ว่าพื้นที่ทางสังคม คือ สิ่งที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อเป็นเครื่องมือของความคิด และการกระทำ พื้นที่จึงอยู่ในฐานะสิ่งประดิษฐ์ทางวัฒนธรรมที่เต็มไปด้วยคุณค่าและความหมายทางใจแก่บุคคลบางกลุ่ม (Lefebvre, 1998 อ้างใน พลสิทธิ์ แวตศักดิ์, 2550, หน้า 17-18) และได้แยกออกจากสังคมที่มีกฎระเบียบ ข้อบังคับ ขนบธรรมเนียม และประเพณี เป็นพื้นที่ที่มีการแสดงออกถึงความชอบ รสนิยม ตัวตนที่ใช้ พื้นที่ดังกล่าวมีการประกอบ กิจกรรมที่สั้นไหล หลากหลายและสร้างสรรค์ มีการรวมกลุ่มกันและมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน การรวมกลุ่มของคนในพื้นที่นี้ เป็นการรวมกลุ่มที่สมาชิกมีความสนใจคล้าย ๆ กันหรือมีเป้าหมายร่วมกัน ซึ่งทำให้บุคคลที่เป็นสมาชิกสามารถแสดง ความรู้สึกและสามารถหลีกเลี่ยงหนีจากสิ่งที่ไม่ต้องการในสังคมแห่งความเป็นจริงอีกสังคมหนึ่งได้ ดังนั้น พื้นที่ทางสังคม จึง เปรียบเสมือนการสร้างชุมชนในจินตนาการ ในแบบที่บุคคลอยากให้เป็นโดยไม่ต้องสนใจหรือใส่ใจโครงสร้างหรือกฎ ใด ๆ แค่เอาความชอบ ความเป็นตัวตนจริง ๆ หรือการให้ความหมายและคุณค่าเป็นที่ตั้ง (Kevin Robbins, 1996 อ้าง ใน พิสุทธิกุล บุญมี, 2556, หน้า 25)

ดังนั้น งานวิจัยชิ้นนี้จึงให้ความสนใจเกี่ยวกับ การประกอบสร้างตัวตนทางเพศ และพื้นที่ทางสังคมของ แพนคลับคิลปินเกาหลีสไต้ที่มีความหลากหลายทางเพศเป็นสำคัญ วิทยุุ่นไทยกลุ่มหนึ่งจึงเป็นกลุ่มคนที่ผู้วิจัยจะ ทำการศึกษาต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมข้อมูลจาก แหล่งข้อมูลต่าง ๆ โดยใช้เทคนิคการตรวจสอบสามเส้า เป็นการใช้ระเบียบวิธีวิจัยหลายวิธีในการศึกษาปรากฏการณ์ เดียวกัน เพื่อหาคำตอบที่ถูกต้อง เทียงตรงและน่าเชื่อถือให้กับงานวิจัยเชิงคุณภาพชิ้นนี้ คือ การสัมภาษณ์เชิงลึก (In- depth Interview) และการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) ซึ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการ ต่าง ๆ ในข้างต้นจะทำให้ประเด็นครอบคลุมรายละเอียดที่มีความสำคัญ ทั้งนี้ผู้วิจัยเป็นเครื่องมือหนึ่งในการเก็บรวบรวม ข้อมูล เช่น การจด การจำ และเครื่องมือที่จะช่วยในการจดและการจำ ได้แก่ สมุดจดบันทึก (Field Note) กล้อง บันทึกภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความถูกต้อง โดยมีรายละเอียดดังนี้

การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์อย่างเป็นขั้นตอน โดยใช้บทสนทนาหรือข้อ คำถามในการสัมภาษณ์แบบมีจุดมุ่งหมายระหว่างผู้วิจัยกับผู้ให้ข้อมูล ซึ่งผู้ให้ข้อมูลมีอายุระหว่าง 20-25 ปี จำนวน 11 คน แต่ละบุคคลจะมีตัวตนทางเพศที่แตกต่างกัน ฉะนั้นบรรยากาศของการสัมภาษณ์มุ่งเน้นการมีปฏิสัมพันธ์อันดีต่อกัน เพื่อให้การสนทนาระหว่างผู้วิจัยและผู้ให้ข้อมูลไม่เป็นทางการมากเกินไปแต่จะเป็นธรรมชาติมากขึ้น โดยมีกระบวนการ เข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้วิจัยจะแนะนำตนเองว่าผู้วิจัยคือใคร เช่น ผู้วิจัยก็เป็นแฟนคลับเกาหลีสไต้ มาจากไหน มาทำ อะไร และชี้แจงรายละเอียดของการสนทนาในครั้งนี้ เพื่อเป็นการกระตุ้นคู่สนทนาในการเล่าเรื่องราวอย่างมีเป้าหมาย และ เพื่อเป็นการ เปิดโอกาสให้ผู้ให้ข้อมูลได้แสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ เพราะข้อมูลดังกล่าวเป็นประสบการณ์โดยตรง จากผู้ให้ข้อมูล ดังนั้นผู้วิจัยได้ทำการสนทนาโดยใช้ประเด็นหรือแนวทางการสัมภาษณ์ คือ กระบวนการเข้าสู่การเป็นแฟน คลับของแฟนคลับคิลปินเกาหลีสไต้ที่มีความหลากหลายทางเพศ การประกอบสร้างตัวตนและการแสดงออกทางเพศของ แฟนคลับคิลปินเกาหลีสไต้ พื้นที่ทางสังคมของแฟนคลับคิลปินเกาหลีสไต้ที่มีความหลากหลายทางเพศ ทั้งนี้ ผู้วิจัยใช้กรอบ การวิเคราะห์ตัวตนทางเพศรวมด้วยการถอดเทปสัมภาษณ์ โดยการให้รหัสโดยการทาโค้ด (Code) ออกมาตรง

ขอกระดาษ จัดกลุ่มหัวข้อต่าง ๆ เข้าด้วยกัน แล้วสร้างหัวข้อย่อย และนำเสนอข้อมูลโดยการพรรณนาเป็นความเรียง ประกอบกับการยกตัวอย่างเหตุการณ์ ข้อความ หรือคำพูดที่สำคัญจากผู้ให้ข้อมูล

การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) ผู้วิจัยได้เข้าไปสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม กลุ่มวัยรุ่นไทยที่เป็นแฟนคลับเกาหลีใต้ ในงานแสดง Concert งาน Cover Dance และงาน Fan meeting ในกรุงเทพมหานคร โดยกระบวนการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายในครั้งนี้ผู้วิจัยจะไม่เปิดเผยตัวตน และจะไปสังเกตการณ์ในฐานะแฟนคลับศิลปินเกาหลีใต้เท่านั้น และทำการทักทายผู้ที่ตั้งใจมาชมหรือมาร่วมกิจกรรมนั้น ๆ เพื่อสร้างบรรยากาศ ให้มีความกลมกลืนมากขึ้น ซึ่งแนวทางที่ใช้ในการสังเกตการณ์ คือ ลักษณะกิจกรรมที่วัยรุ่นไทยเลือกประกอบสร้างตัวตน และแสดงออกถึงตัวตนทางเพศผ่านพื้นที่ทางสังคมแฟนคลับศิลปินเกาหลีใต้ที่มีความหลากหลายทางเพศ ทั้งนี้ ผู้วิจัยใช้กรอบการวิเคราะห์ตัวตนทางเพศกับพื้นที่ทางสังคมรวมด้วยบันทึกการสังเกต การเข้าร่วมเข้าชมกิจกรรมต่าง ๆ ในพื้นที่ทางสังคมของแฟนคลับศิลปินเกาหลีใต้

ผลการศึกษาและการอภิปรายผล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพบนพื้นฐานของตัวตน (Self) ช่วยให้มีข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นภาพที่ชัดเจนด้านการประกอบสร้างตัวตนที่ส่งผลต่อการแสดงออกทางเพศ ตัวตนทางเพศนั้นเป็นสิ่งที่มีความสลับซับซ้อนมากที่สุด และสามารถพบเห็นได้ในทุกสังคม วัฒนธรรม สังเกตได้จากการแสดงออกทางด้านบุคลิกภาพ การแต่งกายและการดำเนินชีวิต ซึ่งการกระทำดังกล่าวสะท้อนวิถีคิดของบุคคลนั้น การประกอบสร้างตัวตนทางเพศเป็นประเด็นทางสังคมที่ได้รับการกล่าวถึงอย่างกว้างขวางในแวดวงวิชาการสาขาต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นสังคมวิทยา มานุษยวิทยา และพฤติกรรมศาสตร์ เป็นเรื่องของ การตั้งคำถาม และให้นิยามกับตนเองว่า ฉัน/เราคือใคร จะแสดงออกมาในด้านใด เหมือนหรือแตกต่างกับบุคคลอื่น/กลุ่มอื่นอย่างไร ตัวตนเป็นสิ่งที่ไม่ตายตัว เพราะมีความสลับซับซ้อนเปลี่ยนแปลงและสามารถสร้างขึ้นได้ โดยการประกอบสร้างจากบุคคลนั้นเอง เป็นการเลือกที่จะเชื่อมโยงกับอะไรบางอย่างเพื่อใช้เป็นหลักในการดำเนินชีวิต วัยรุ่นในทุกยุคทุกสมัยต่างอยากที่จะแสดงตัวตน ของตนเองแต่จะด้วยวิธีไหน ใช้พื้นที่ใดก็เท่านั้นเอง ผลการศึกษาพบว่า เมื่อเริ่มเกิดบุคคล จะได้รับการขัดเกลาทางจากครอบครัวเกี่ยวกับตัวตนทางเพศว่า เมื่อเกิดเป็นชายแล้วนั้นต้องสืบเชื้อสายแก่วงศ์ตระกูล เข้มแข็งหนักแน่น ไม่อ่อนแออ่อนรชร ออกผายไหล่ผึ่ง กล้าหาญ นี่คือนิยามของความเป็นชาย และเมื่อเกิดเป็นหญิงแล้วนั้นควรมีกริยาอ่อนน้อม อ่อนหวาน อรชร ถึงแม้ว่าการเปิดใจยอมรับเรื่องความหลากหลายทางเพศจะมีมากขึ้นในปัจจุบัน แต่ลึกๆไปแล้วคงไม่มีพ่อแม่คนไหนอยากให้ลูกมีตัวตนทางเพศแบบใดก็ได้ นอกเหนือจากว่ามันจะเปลี่ยนแปลงไม่ได้จริง ๆ ถึงอย่างนั้นแล้วก็ยังต้องมีเงื่อนไขในการใช้ชีวิต เช่น “เวลาไปบ้านยายหรือว่าบ้านญาติก็ต้องระวังอากาศนิดนึง เพราะเป็นหลานชายคนเดียว เค้าไม่อยากให้เป็น” (ชานยอล ชายรักชาย/เกย์ วัย 22 ปี) พบว่า เงื่อนไขดังกล่าวทำให้วัยรุ่นไทยไม่สามารถเปิดเผยตัวตนทางเพศได้ในทุกสถานที่ การกดทับเรื่องเพศยังมีให้เห็นอยู่ในสังคมไทย และเป็นที่ยอมรับกันดีว่าการปิดบังตัวตนทางเพศนั้นคงไม่ใช่เรื่องที่ น่าภิรมย์นัก และเมื่อไรก็ตามที่อยู่ในอีกพื้นที่ทางสังคมหนึ่งซึ่งเปิดกว้างให้กับเรื่องดังกล่าวตัวตนทางเพศจะถูกประกอบสร้างและแสดงออกอย่างสมบูรณ์ ซึ่ง อภิปรายในเชิงทฤษฎีได้ว่า เมื่ออยู่กับครอบครัวหรือในที่สาธารณะสังคมแฟนคลับวัยรุ่นไทย ที่มีความหลากหลายทางเพศจะแสดงตัวตนด้าน Me คือ ไม่แสดงท่าทีหรือเปิดเผยตัวตนมากเกินไป ในขณะที่จะแสดงตัวตนด้าน I เมื่ออยู่ในพื้นที่ทางสังคมของแฟนคลับศิลปินเกาหลีใต้ กล่าวคือ พื้นที่ทางสังคมที่สะท้อนการประกอบสร้างตัวตนและการแสดงออกทางเพศของวัยรุ่นไทยจำนวนหนึ่งได้อย่างชัดเจนที่สุด คือ พื้นที่ทางสังคมของแฟนคลับศิลปินเกาหลีใต้ เช่น “ชอบแต่งตัวแล้วก็เต้น Cover Boy Band เกาหลีใต้ คือนั่นใช่ นี่แหละตัวตนจริง ๆ” (มิน หญิงรักหญิง/ทอม วัย 21 ปี) พบว่า แนวเพลงของศิลปิน Boy Band จะมีลักษณะอีกเท็ม ทำเด่นแข็งแรง การแต่งกายสมชาย ซึ่งสนองต่อการประกอบสร้างตัวตนทางเพศของแฟนคลับวัยรุ่นไทยเพศรักร่วมเป็นหญิงแต่ใจเป็นชาย ในช่วงหลังละครไทยค่อนข้างเปิดกว้างเรื่องเพศก็จริงอยู่ แต่นั่นก็เป็นพื้นที่สำหรับจินตนาการ หากปราศจากพื้นที่ที่ยอมรับตัวตน ตัวตนก็จะประกอบสร้างไม่ได้ยอดดี แต่พื้นที่ทางสังคมของแฟนคลับศิลปินเกาหลีใต้แตกต่างจากสถานที่อื่น พื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่จริงที่ถูกสร้างขึ้นจากกระแสความนิยมชมชอบของแฟนคลับ

ตอบสนองความต้องการได้บรรลวกว่าการดูละคร ภาพยนตร์หรือการอ่านหนังสือการ์ตูนประเภทวาย (หนังสือการ์ตูนที่มีตัวละครเป็นคู่รักเพศเดียวกันในการดำเนินเรื่อง)

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพบนพื้นฐานของพื้นที่ทางสังคม พบว่า พื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่จริง ๆ มีความเป็นกายภาพ มีสถานที่ตั้ง จับต้องได้ เพียงแต่ถูกใส่ความหมาย และให้คุณค่าโดยมนุษย์ หรือจะอภิปรายให้เข้าใจในเชิงทฤษฎีที่ว่า พื้นที่ทางสังคม เป็นการนำเอาพื้นที่ทางความรู้สึกนึกคิดของบุคคลที่เป็นนามธรรม เชื่อมโยงเข้ากับพื้นที่ทางกายภาพซึ่งเป็นมิติของรูปธรรม สำหรับงานวิจัยชิ้นนี้ พื้นที่ทางสังคมของกลุ่มวัยรุ่นไทยที่มีความหลากหลายทางเพศนั้น มักถูกจำกัด โดยสถาบันต่าง ๆ ทางสังคม เช่น ครอบครัว จึงทำให้พื้นที่ของการเป็นแฟนคลับศิลปินเกาหลีได้มีความหมายและมีคุณค่าต่อแฟนคลับที่มีความหลากหลายเพศ เป็นสังคมอีกรูปแบบหนึ่งที่บุคคลชอบและรักในสิ่งเดียวกัน เข้าใจกันไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมหรือสิ่งที่กำลังดำเนินอยู่ในขณะนั้น สะท้อนให้เห็นว่าการที่คนหนึ่งคนชอบที่จะเป็นตัวของตัวเอง ๆ แล้วถ้าไม่มีพื้นที่ให้แสดงออกถึงความชอบนั้นมันก็จะอัดอั้นมาตุ ฉะนั้น การแต่งกายก็เป็นส่วนหนึ่งที่มีการปรับแต่งให้สอดคล้องกับสถานการณ์และความสัมพันธ์ ณ ขณะนั้น มีหน้าซำยังใช้เป็นกลยุทธ์ในการสะท้อนความเป็นตัวตน แฟนคลับที่มีความหลากหลาย ทางเพศนั้นต่างมีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่าการดำเนินกิจกรรมผ่านการเป็นแฟนคลับนั้น ทำให้ตนได้เป็นตัวเอง กล้าที่จะเปิดเผยตัวตน การประกอบกิจกรรมดังกล่าวถึงแม้ว่าจะมีคนเข้าร่วมเยอะแต่ก็ไม่รู้สึกอึดอัดและกลับรู้สึกสุขใจมากกว่า อย่างไรก็ตาม การรวมกลุ่มทำกิจกรรมดังกล่าวเป็นการหล่อหลอมตัวตนและร่วมแสดงตัวตนของแฟนคลับที่มีความหลากหลายทางเพศให้มีความลื่นไหลและมีความกล้าที่จะเปิดเผยตัวตนต่อสังคมมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย จากผลการศึกษาพบว่า แฟนคลับศิลปินเกาหลีได้ที่มีความหลากหลายทางเพศ ส่วนใหญ่ที่ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ไม่สามารถเปิดเผยตัวตนทางเพศแก่ สถาบันครอบครัว และสาธารณะสังคมได้อย่างเต็มที่ เช่น สำหรับสถาบันครอบครัว ตัวตนทางเพศไม่ใช่แค่เพศใดก็ได้แต่ต้องเป็นชายจริงกับหญิงแท้เท่านั้นถึงจะสืบทอดเชื้อสายให้แก่วงศ์ตระกูลได้ ฉะนั้น จึงควรส่งเสริมให้มีสถานที่ เช่น พื้นที่ทางสังคมของแฟนคลับศิลปินเกาหลีได้ เพราะพื้นที่ในลักษณะดังกล่าวเป็นพื้นที่ที่เปิดโอกาสให้แฟนคลับที่มีความหลากหลายทางเพศได้เป็นตัวเอง (Self) ได้ อย่างเต็มที่ และถือว่าเป็นเรื่องราวที่ดีสำหรับกลุ่มคนที่ถูกสังคมกดทับเรื่องเพศ ที่สำคัญการส่งเสริมให้มีพื้นที่ในลักษณะดังกล่าวยังเป็นการเปิดพื้นที่ในการสร้างความเข้าใจ และลดอคติ เกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศของวัยรุ่นในฐานะกลุ่มคนกลุ่มหนึ่ง ที่อาศัยอยู่ในสังคมเหมือนกันแต่ไม่ได้รับการยอมรับ ทั้งนี้ ถ้าหากส่งเสริมให้มีพื้นที่ดังกล่าวก็จะทำให้สังคมได้รับผลสะท้อนกลับในทิศทางที่ดีด้วยเช่นกัน คือ สังคมก็จะปกติสุข บุคคลมีความภาคภูมิใจในตัวเอง และสามารถดำเนินชีวิตต่อไปได้ภายใต้สังคมขนาดใหญ่ อย่างไรก็ตาม การเปิดเผยให้คนเห็นมันมีข้อดี

ข้อเสนอแนะการทำวิจัยในครั้งต่อไป ควรทำการศึกษาในประเด็นเกี่ยวกับบุคคลอื่นที่ไม่ใช่แฟนคลับศิลปินเกาหลีได้ แต่เข้ามาเกี่ยวข้องกับพื้นที่ทางสังคมของแฟนคลับ เช่น ผู้ประกอบการขายสินค้า หรือขายบัตรคอนเสิร์ตอัศจรรย์ราคา เป็นต้น โดยทำการศึกษาเชิงคุณภาพ เพื่อจะได้ทำความเข้าใจว่าพื้นที่ทางสังคมของแฟนคลับศิลปินเกาหลีได้มีความสำคัญหรือเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับคนที่ไม่ใช่แฟนคลับอย่างไร

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่อง การประกอบสร้างตัวตนทางเพศ และพื้นที่ทางสังคมของแฟนคลับศิลปินเกาหลีได้ : กรณีศึกษากลุ่มวัยรุ่นไทยในกรุงเทพมหานคร (Self-construction of gender and social space of South Korea Idol fan club : case study of Thai teenagers in Bangkok) ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ดั่งนั้นเพราะความกรุณาของ ดร.พิษณุ อภิสมภารโยธิน อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้กรุณาสละเวลาอันมีค่าตรวจทานแก้ไขอย่างละเอียด ทั้งให้ความรู้ ความเข้าใจ และ

คอยดูแลเอาใจใส่ พร้อมทั้งยังเชื่อมั่นในผู้วิจัยและคอยให้กำลังใจผู้วิจัยมาโดยตลอด ผู้วิจัยขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอขอบคุณคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำแก้ไขข้อบกพร่องทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น อนึ่ง ผู้วิจัยขอขอบคุณอาจารย์ประจำภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยาทุกท่านที่ได้ถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎีต่าง ๆ แก่ผู้วิจัยตลอดการศึกษาในระดับปริญญาตรี

ผู้วิจัยใคร่ขอขอบคุณครอบครัวที่ให้การสนับสนุนทั้งกำลังทรัพย์และกำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้จนเสร็จสิ้น และผู้วิจัยขอขอบคุณผู้วิจัยเองที่มีความอดทน มุ่งมานะ และพยายาม ศึกษาวิทยานิพนธ์เล่มนี้จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

ที่สำคัญวิทยานิพนธ์เล่มนี้จะสำเร็จลงไม่ได้หากปราศจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้วิจัยขอขอบคุณจากใจจริงมา ณ ที่นี้ด้วย

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา แก้วเทพ. (2557). ศาสตร์แห่งสื่อ และวัฒนธรรมศึกษา. (3). กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์
 ดาราพร ศรีม่วง. (2556). การประกอบสร้างอัตลักษณ์ของนักเขียน : กรณีศึกษาเรื่องเล่าจากประสบการณ์ชีวิต
 ของ เสกสรรค์ ประเสริฐกุล. วิทยานิพนธ์ อษ.ม., มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ
 อาจินต์ ทองอยู่คง. (2555). “เป็นแฟนบอลมันมีอะไรมากกว่าการดูบอล”: ปฏิบัติการสร้างวัฒนธรรมของการมีส่วนร่วม
 ของแฟนสโมสรฟุตบอลไทย. วารสารสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา. 31(1), 70-104
 สัญญา สัญญาวิวัฒน์. (2550). ทฤษฎีสังคมวิทยาเนื้อหาและแนวทางการใช้ประโยชน์เบื้องต้น. (12). กรุงเทพฯ : สำนัก
 พิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย